



Informace o návštěvě zařízení

Dětský domov, Základní škola praktická, Praktická škola a Školní jídelna Dlažkovice

Existence školy při dětském domově

Jedním z úkolů veřejného ochránce práv je kontrolovat [zacházení s lidmi, kteří žijí v různých institucích](#), a to včetně zařízení pro děti s nařízenou ústavní výchovou. Provádí proto tzv. systematické návštěvy těchto zařízení. Pokud zjistí pochybení nebo nějaký prostor pro zlepšení, formuluje doporučení a návrhy opatření k nápravě. Zobecňující zprávy z návštěv jednotlivých typů zařízení jsou dostupné na [internetových stránkách veřejného ochránce práv](#).

V Dětském domově Dlažkovice byla v říjnu 2012 provedena [následná návštěva](#). Mimo jiné prokázala, že při dětském domově je stále zřízena rovněž základní škola, což je stav neodpovídající vymezení dětského domova zákonem.¹ Po provedení návštěvy ochránce zaslal do domova podrobnou zprávu, která obsahovala několik návrhů opatření k nápravě, jež zařízení přislíbilo naplnit. Tím byla následná návštěva uzavřena. Vzhledem k tomu, že sloučení dětského domova a školy je skutečnost spadající do kompetencí zřizovatele, obrátil se ochránce rovněž na Ústecký kraj.

Existence školy při dětském domově

Zjištění a doporučení ochránce

V době návštěvy byla převážná většina dětí z dětského domova vzdělávána buď na Základní škole praktické, nebo na Praktické škole Dlažkovice. Obě školy se nacházely v budově domova (a byly společně s dětským domovem jednou právnickou osobou). Ochránce poukázal na to, že tento stav je v rozporu se zákonem² – zákon předpokládá, že školu přímo v domově mají děti se závažnými poruchami chování a děti z dětských domovů že navštěvují, tak jako ostatní děti, běžné školy.

¹ Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

² § 12 odst. 2 zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy, ve znění pozdějších předpisů.

Dítě, které navštěvuje školu při dětském domově, tráví některé dny stále jen v jedné budově, se stejnými lidmi, obrazně „v jedněch papučích“, bez nutnosti pohybovat se v cizím prostředí. Je tak ochuzeno o řadu nových podnětů z běžného sociálního prostředí, včetně nových kamarádů. Z vesnice do školy docházelo jen několik málo dětí. Existence školy při domově z tohoto hlediska není v nejlepší zájmu dítěte, neboť znemožňuje jeho zařazení do běžného života, mimo uzavřené společenství dětského domova. Cílem výchovného působení na dítě žijící v dětském domově je přitom právě jeho úspěšné zařazení do běžné společnosti za zdmi domova.

Otázku úrovně dosaženého vzdělání ochránce neprošetřoval podrobně, zaznamenal pouze konstatování pracovníků i odborné veřejnosti vně zařízení, že učitelé ze školy při domově mají pro děti, jaké jsou do domova umisťovány, lepší pochopení. Respektive že do domova jsou umisťovány právě děti, které by v běžných školách neobstály. Lze dovodit, že tím nevzniká běžná skladba dětí ve třídě a náročnost výuky se snižuje. Někteří z profesionálů právě v tomto spatřují nejlepší zájem dítěte a přičítají pouze shodě okolností v minulosti, že dlažkovický domov nebyl utvářen jako dětský domov se školou – což je typ domova pro děti se závažnými poruchami chování, kde právě podle zákona škola být zřízena má.

Ochránce o svých zjištěních informoval zřizovatele domova, kterým je Ústecký kraj, a požádal jej o sdělení, jaké kroky budou podniknuty k nápravě protiprávního stavu.

Odpověď zřizovatele domova

Zřizovatel uvedl, že některé děti z domova navštěvují školy mimo zařízení, zatímco školu při dětském domově zase navštěvují žáci z okolních obcí. Zařízení má navíc podle něj mnoho předností (jako je například jeho výhodná poloha), které je při posuzování rovněž nutno zohlednit.

Zřizovatel závěrem sdělil, že výše uvedený protiprávní stav bude řešen rozdělením současné právnické osoby tak, že vznikne škola pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a dětský domov se školní jídelnou, jako dva samostatné subjekty, sídlící stále v jedné budově.

Vyjádření ochránce

Ochránce navržené řešení považuje za formální a nevedoucí k jádru problému. Jelikož domov i škola zůstanou i nadále „pod jednou střešou“, nedojde ke změně podmínek života dětí. Jejich většina tvoří nadále většinu žáků školy. Nové uspořádání nelze hodnotit jako souladné se zákonným vymezením dětského domova jako zařízení, jehož děti se vzdělávají v externích školách.

Ochránce věc uzavřel s tím, že má být předmětem především odborné debaty, ke které přispěje svým pohledem na věc a zveřejněním problému, který se týká i jiných dětských domovů.